

ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และลักษณะประชากร
กับการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด ในเขตอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
THE RELATIONSHIPS BETWEEN HEALTH BELIEFS, SOCIAL SUPPORT,
PATIENT CHARACTERISTICS AND SELF-CARE OF PULMONARY TUBERCULOSIS PATIENTS
IN DAMNOENSADUAK DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

ประสงค์ สัจจนนท์

อธินันทนากการ

จาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ๒๑. ๑๖๖

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขานโยบายสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2534

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และลักษณะประชากร กับ การดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด ในเขตอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ผู้วิจัย	ประยงค์ สัจจนงษ์
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาพยาบาลสาธารณสุข คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
	จารุวรรณ เหมะธร วท.บ., สค.ม., M.P.H. สมจิต ปทุมานนท์ วท.บ., ศศ.ม., M.P.H., ส.ด. วิไล กุศลวิศิษฐ์กุล ศศ.บ., วท.ม.
วันที่สำเร็จการศึกษา	4 มีนาคม พ.ศ. 2534

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และลักษณะประชากร อันประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว และลักษณะอาชีพกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้ป่วยวัณโรคปอดที่เข้ารับการรักษาที่คลินิกวัณโรค แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 120 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS/PC⁺ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยวัณโรคปอด มีการดูแลตนเองในระดับดีและระดับปานกลางใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 47.5 และ 43.3 ตามลำดับ

2. ความเชื่อด้านสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนปัจจัยย่อยของความเชื่อด้านสุขภาพได้แก่ การรับรู้ต่อโอกาสเสี่ยงในการเกิดโรค การรับรู้ต่อประโยชน์ของการรักษา การรับรู้ต่ออุปสรรคของการรักษาและแรงจูงใจด้านสุขภาพโดยทั่วไป มีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกัน ส่วนการรับรู้ต่อความรุนแรงของโรคและปัจจัยร่วม ไม่มีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด

3. การสนับสนุนทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคม แต่ละประเภท ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านการประเมิณพฤติกรรม การสนับสนุนด้านสิ่งของ เงินหรือแรงงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐1 ส่วนการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐5

4. ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐1 รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐5 ส่วนอายุและลักษณะอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลตนเองของผู้ป่วยวัณโรคปอด คือ ความเชื่อด้านสุขภาพ และการสนับสนุนทางสังคม

จากผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรรหาแนวทางที่จะส่งเสริมให้ผู้ป่วยวัณโรคปอดมีความเชื่อด้านสุขภาพที่ถูกต้องมากขึ้น และเป็นสื่อกลางในการแนะนำครอบครัวให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้ป่วยอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ป่วยวัณโรคปอดได้มีการดูแลตนเองที่ดีต่อไป

3

patients at the 0.01 level of significance, and there was negative relationship between perceived barriers and self-care of pulmonary tuberculosis patients, but there were no statistical significant relationships between perceived severity, modifying factors and self-care of pulmonary tuberculosis patients.

3. There were positive significant relationships between total social support, emotional support, appraisal support, instrumental support and self-care of pulmonary tuberculosis patients at the 0.01 level and there was positive relationship between information support and self-care of pulmonary tuberculosis patients at the 0.05 level of significance.

4. The positive relationships between educational level, incomes and self-care of pulmonary tuberculosis patients were found at 0.01 and 0.05 level of significance, but there were no statistically significant relationships between age, occupational characteristics and self-care of Pulmonary Tuberculosis patients.

5. Factors influencing self-care of pulmonary tuberculosis patients were health beliefs and social support.

The recommendation was that the nurses should enhance health beliefs in pulmonary tuberculosis patients and provided the family to support and care the patients.